

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dormi Secvre: Vel Cynosvra Professorvm Ac Stvdiosorvm Eloquentiæ,

in qua Centvm Et Viginti Themata Oratoria. Non Solvm Stvdiosis, Sed &
Professoribus eloquentiæ, ac pietatis veræ amantibus utilissima &
pernecessaria explicantur ; Cum Indice rerum atq[ue] verborum locupleti

Tympe, Matthäus

Coloniæ Agrippinæ, 1650

XXI. De silentio seu oris custodia

urn:nbn:de:hbz:466:1-39015

dira inferni monstra, superbia, invidia, luxus, libido spurca; sed nascatur viror gratiæ Spiritus Sancti, succrescat humilitas, sobrietas, castitas, charitas. Sic accumbemus jugi convivio, sic versabimur in deliciarum Paradiso, sic ingrediemur in Sancta Sanctorum: quò nos dignetur perducere Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, Amen.

XXI. DE SILENTIO ET TACITURNITATE seu oris custodia.

*V.P. Del Rio
orat. 4. de si-
lento.
Lib. 3. Eccl.
hist. c. 28.
Consule Stri-
mulum vir-
tutum lib. 3.
c. 22.*

EXORDIUM: Pambum Ægyptium, unum ex illis priscis pœnitentiæ laude claris, & divina sapientia imbutis Anachoretis, narrat Socrates cum litterarum esset ignarus, ad unum ex doctioribus & antiquioribus Monachis accessisse, ut ab eo Psalmos edocereretur. Proposuit ei principium Psalmi 38. *Dixi custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea.* Quod cum audiisset, recusasse ulterius discendo progredi, quia (sic agebat) si paucula hæc verba posset opere implere, hoc ad perfectionem ei suffecturum. Abiit, nec semestri toto magistrum adivit, à quo cum objurgatus, quòd ad reliqua discenda non rediisset, sese Pambus excusavit, petitque ignosceret magister, se primum versiculum nondum re ipsa tenere. Postea multis annis elapsis, ab alio interrogatus, num versum illum jam probe calleret? Quadraginta & novem annis, respondit se illum vix adimplere valuisse.

PROPOSITIO: Ut hoc à viro prudenti & exercitato jure optimo dictum esse intelligatis, singula ad eò brevis sententiæ vocabula perpendendo, de taciturnitatis virtute, & necessitate, oris custodiendi, refranandæq; linguæ paucis dicam.

PARTITIO: 1. de necessaria nostri custodia, & periculo viarum humanarum, maximè juvenilis ætatis, dicam 2. nihil aptius, aut utilius ad sui custodiam esse linguæ fræno ostendam.

CON-

CONFIRMATIONIS I. pars: David, consideratis
 hostium erga se insidiis, conatibus, persecutione, *Psal. 18.*
 & humana fragilitate, ac vitæ huius periculis, in-
 telligebat sibi opus esse diligente sui custodia ne
 in aliquod verbum impatiens, aut virtuti mansue-
 tudinis, fortitudinis, aut alteri, minus consentane-
 um erumperet, quòd cum intellexisset, dixit in
 animo suo, hoc est, constituit vel decrevit apud se
 (ut S. Ambrosius, S. Augustinus, Origenes, & Beda
 interpretantur) aureum istud: *custodiam vias meas.*
 Interpres noster maluit uti verbo dicendi, quam
 loquendi, ad significandam stabilem & immutabi-
 lem deliberationem: dicere enim in S Scripta de-
 cretum animi deliberati firmum ac stabile signifi-
 cat. Propositum internum initium est omnis boni
 facinoris priusquam determines, interna consul-
 tatione utendum, postquam consulueris & con-
 stitueris, maturè factò est opus. Mature facit; qui
 prudenter ac constanter facit, immaturè qui quòd
 cœpit, non perficit. Sapientis viri est in bono, &
 maximè in rebus fidei, animo esse firmo & stabili;
 stultorum propria est levitas desultoria. Aristo-
 teles auctor est, hominem improbum & insi-
 pientem ingenio esse mutabili, neque eundem vi-
 deri manè & vesperi, bonum verò & sapientem
 semper sibi similem esse, neque mores mutare.
 Seneca Lucilio scribit in hæc verba: Hoc habent
 inter cætera boni mores, placent sibi ac perma-
 nent, levis est malitia, sæpe mutatur, non in me-
 lius, sed in aliud. Syracides ait: *Homo sanctus in sa-
 pientia manet, sicut sol: nam stultus sicut luna muta-
 tur.* Pius & sanctitatis studiosus semper animo in
 sapientiæ meditatione perstat, nec nubibus pas-
 sionum aut adversitatum extrinsecus incurrenti-
 um quicquam de animi tràquillitate serenitateq;
 deperdit: imò nec metu, nec gratia potest induci,
 ut alios doceat, vel eis illud loquantur, quàm

*Circumspice-
 re nos mul-
 ta nec esse est
 in laxandis
 sermoni ha-
 benis multa-
 qua interve-
 niat oportet,
 ut linguam
 velati custo-
 dia & vin-
 culis emitta-
 mus.*

7. Ethic: 3

*Epist. 47.
 Ambros. de
 Noe & Ar-
 ca c. 12.
 Eccl. 27.*

ibi-
 san-
 ari-
 abi-
 in
 cere
 R-
 x il-
 a sa-
 cum
 ibus
 b eo
 Psal-
 m in
 erius
 hæc
 nem
 rum
 a di-
 tit-
 lum
 pps,
 cobè
 ndic
 erci-
 gula
 , de
 odi-
 , &
 nilis
 cu-
 ON-

quod veræ sapientiæ (Dei, inquam, præceptis) non vit consentaneum. Justus similis est Soli: nam Sol nulla nubium tellurisve interpositione fit in se obscurior, aut cogi potest, quò minus nitatur ubique splendorem suum diffundere, aut ut contagione ulla rerum sordidissimarum, quas luce illustrat sua, sordidetur. Stultus autem facili negotio amittit, si quid ex eo virtutis emicabat, & leviculis occasionibus impellentibus, à bono in malum, & ab uno vitio in aliud defertur. Lunam imitatus: quia Lunæ nunquã idem diu vultus, modò corniculans, modò gibbosa, modò rotunda, modò dimidia, modò plena, modò lucida, modò maculosa, unde Græci $\kappa\tau\omega\pi\phi\rho\sigma\iota\varsigma\ \sigma\epsilon\lambda\eta\eta\lambda\omega$ dixerunt, quòd eadem effigie non maneat. Stultum Syracides vocat peccatorem, de quo S. Ambrosius: utinam, inquit, muteris, ò stulte, sicut Luna; illa enim citò in plenitudinem suam redit, tu ad sapientiam nec serò convertereris: illa velociter colligit quod amiserat lumen, tu nec tardè finem recipis, quàm negasti. Gravior ergo tua, quam Lunæ mutatio est. Hæc Ambrosius. Malebat Solem imitari David; idè firmiter statuit in corde suo: *Dixit utiq; sibi ipsi fallere peregrinum, vel alienum grave est, civem aut propinquum gravius, patrem aut patriam gravissimum: quia quo alicui plus debes fidei, hoc infidelitas detestabilior censetur. Nonne ergo seipsum fallere, sibimet mentiri, maximopere detestandum? Quò plus tibi ipsi amoris, tantò plus debes & fidei. Nihil igitur stultius, aut turpius quàm seipsum fallere. Cui fidus, qui sibi non fidus? cui bonus, qui sibi nequam? infidus & nequam est sibi, quisquis, quod sibi, se teste, pollicitus, non præster. Dixit ergo sibi ipsi David seriò & asseveranter: *Custodiam vias meas.* Quò majus periculum imminet, hoc majori opus est custodia; majus autem periculum nobis imminet belli, quàm pacis tempo-*

Serm. 82.

Sermonem
necessitate
loquendi de
finitio.

tempore, & bello majus, si hostis sit vafer, quàm si
 stodilè ferox; nocturno etiam tempore majus,
 quàm clara luce. Vah! quam in hoc mundo nos
 deasæ ignorantiaë tenebræ circumcingunt! In his
 ipsis tenebris colluctatio nobis est cum hoste ve-
 teratore maximo, prisco & insopito dracone, què
 non minus acutum noctè quam die cernit, nec ul-
 las unquam miseris homulis inducias concedit.
 Multiplici igitur opus est custodia. Nam primum
 necesse est eos Deus custodiat; *Nisi Deus custodi-
 erit ciuitatem, frustra vigilat qui custodit eam.* Secun-
 dò custodiunt nos Angeli; quisq; enim nostrum
 suum peculiarem habet Angelum custodem. Ter-
 tiò vult Deus, ut nos ipsi quoq; nostrimet custo-
 des simus, Moyses præcepit Israeli: *Custodi igitur
 temetipsum, & animam tuam sollicitè.* Non quomo-
 docunque sed ut ii solent, qui valdè sibi cavent ab
 insidiis latronum; ut ii solent, qui contra hostem
 sub armis gradiuntur. Idè idem Legislatoꝝ paulò
 post: *Quando egressus (ait) fueris aduersus hostes tuos
 in pugnam, custodies te ab omni re mala.* Hebraicè *Mi-
 kol dobboroch*, quod exponi etiam potest, *ab omni
 verbo malo*, Nam *dobbor* rem & verbum significat.
 Necessarium igitur est Christiano, cui quotidiana
 non solum cum carne, sanguine, mundo; sed cum
 diabolo, quoq; pugna est, qui semper in procin-
 ctu versatur, abstinere ab omni non facto solum,
 sed verbo quoque tam vocali, quam mentali, hoc
 est, cogitatione cum peccato conjuncta, necesse
 est ut custodiat (ut loquitur Zacharias,) *custodiam
 suam*, hoc est, diligentissimè non solum se custo-
 diat, sed etiam animum adjiciat & reflectat atten-
 dere, an qua par est diligentia custodis probi mu-
 nus exsequatur: hoc enim perfectionis, etiam be-
 nefacta in examen vocata librare, si quo unquam
 tempore isto nostro necessarium id magnopere. Si
 quando dies mali fuerunt, nunc sunt pessimi; si

Deut. 4.

Deut. 21.

Zach. 3.

quando tempora periculosa, nunc capitalia; si quando noxia fuere hominum colloquia & conversationes, nunc lethalia & prorsus venenata, Vbique fraudes, pedes, & plurima spiritualis mortis imago,

Apoc. 16.

Quare sollicitè custodienda est anima nostra ut monet Moyles, & vestimenta nostra, ut Joannes ne nudi ambulemus, hoc est, opera bona extrinseca, ne latrones spirituales ea nobis meriti reddant exper-

Prov. 4.

*Bern. serm.
de custodia
manus lin-
gua & cor-
dis. Aug. in
Ps. 110.*

tia, deniq; custodiendum cor, os, aures, oculi, & pedes, ut monet in Proverbiis Salomon, hoc est, omnia quæ in nobis, vel circa nos sunt, qui cor custodit, linguam facilius custodiet; qui linguam, ipsas quoque actiones, cuius actiones licentiosæ, lingua quoq; effrenis, & cujus sine frænolinguæ est, cor quoque infrænatum esse consuevit. Itaq; David

Cap. 7.

statuit custodire omnes vias suas, & mentis, & linguæ, ut & nos ejus exemplo omnes nostras custodiamus. Ad idem hortatur nos Jeremias Propheta,

Cap. 32.

cum ait: *Bonas facite vias vestras, & studia vestra: & causam hujus custodiæ nobis proponit his verbis: Oculi Domini aperti sunt super omnes vias filiorum Adam ut reddat unicuique secundum vias suas & secundum fructum adinventionum eius.* Non ut spectet tantum quid cogites, dicas, agas: sed ut quod dignum retribuat. Iob. ait: *Nonne ipse considerat vias meas & cunctos gressus meos dinumerat?* Si gressus omnes hujus nostræ peregrinationis Deus dinumerat, & quales sint, quo ve tendant, considerat, qualitatis exactus pensiculator, quantitatis justus remunerator, quanta cura viæ nostræ nobis custodiendæ?

Cap. 31.

Etsi verò omni ætati custodiendæ, ramen illi maximè, quæ cerea in vitium flecti, aspera monitoribus, utilium incuriosa, & affectibus impotens resistere, adolescentia. Quoniam juvenes incipiunt per scruposa maris, & candicantium vadorum tæneas, Scyllas inter & Charybdes vitæ suæ cymbam propellere, hos sibi ipsis invigilare,

opor-

opo
gila
gos
Nec
fuit
hod
mul
huc
cuju
quo
guir
Her
vira
tiffi
nit
per p
tam
juve
Aqu
avit
tene
fidia
suo
Via
min
das
mo
sub
latu
tor
ctu
que
alic
da
mi
per
tra

oportet; sed & alios oportet illis diligentius invigilare, parentes dico, tutores, curatores, pædagogos: ad hanc custodiam centum oculis indigent. Nec enim difficilior Inachiæ juvenæ custodia fuit Argo, qui totus oculus fuit, quàm sit curatio hodiernæ juventutis. Neque mirandum, cum tam multa huic ætatulæ insidientur: *diabolus*, qui adhuc teneros vult suæ servituti addicere; *mundus*, cujus fallacias nondum sunt experti; & illa, quæ quo blandior; hoc illis molestior, calore, & sanguine æstuans, *caro*. Omnes adolescentes in hivio Herculis hærent, viarum alteram ineant oportet, vitæ, aut mortis æternæ. Salomon ævi sui sapientissimus scripsit, *tria sibi esse ignota, & quartum se penitus ignorare, viam aquilæ in cælo, viam colubri super petram & viam navis in medio mari, sibi esse ignotam, sed viam viri in adolescentia* (hoc est, vita in juvenili ætate progressum) *penitus ignorare.* Aquilæ via mysticè denotat fraudes diaboli, qui avibus cælipetis, quorum conversatio in cælum tendit, solitus insidiari. Colubri via denotat insidias hæreticorum, qui potissimum illos veneno suo perimunt circa terrena desideria repere. Via navis in medio mari, est vita perditorum hominum, qui per lubricas, & falsas hujus sæculi undas, per mare istud pellax & infidum, flabris dæmonis, mundi, carnis huc illucque rapti, tandem submerguntur. Diabolus sicut aquila sublimi volatu hominum oculis eripit; hæretici sicut angues, tortuosis spinarum flexibus ita se flectunt, inflectunt, reflectunt, contorquent, retorquent, extorquent, ut orbis modò, mox jaculum, mox glomus aliquis vel nodus esse videantur, caput certè à cauda nequeas discernere. Studia profligatæ vitæ hominum similia sunt navi, quæ nulla certa semita per maris fluctuosum æquor delabitur, nec ullum transitus sui vestigiū vel orbitam derelinquit. Sic
ado-

Pro. 39.

adolescens (ut ait venerabilis Beda) qui viam veritatis ac virtutis semel deseruit, difficile est cogitatu, quò per singulas horas, & in quot cogitamenta vaga mente vecors declinet. Mens eius instabilis nunc per cupiditates gloriæ mundanæ, quasi peraërema aquila rapitur: nunc cupiditate rerum terrenarum detracta in solum glebis affigitur, & ut serpens terra vescitur: nunc in cupiditate libidinum & carnalibus sordibus, velut voraginibus cœnosis, volutatus: aut sicut mari naves velivolæ, sic multiuola voluntate hodie in unum, cras in alium gurgitem sinuosum illabitur. Cùm talis sit adolescentiæ via, sapienter Salomon eam sibi prorsus incognitam esse profiteretur: quis enim de re tam instabili stabile iudicium ferat? Iure optimo Toletani quarti Concilij Patres dixerunt: Omnem ætatem ab adolescentia in malum esse pronam, & nihil incertius adolescentium vita. Ideò decer nos, qui hunc ætatis scopulum transnavigamus, frequenter adolescentiæ nostræ peccata recolere ac deslere, & cum Davide Rege non illius ætatis defensionem coram Deo instituire, sed à Deo potius oblivionem & misericordiam deprecere, dicentes: *Delicta iuventutis meæ, & ignorantias ne memineras.* Quare cogitate vos, ò ADOLESCENTES, quo pacto vitam vestram vos deceat instituire, ut hunc periculosum scopulum prætervehamini, stultus est, quisquis mavult postea, quando incertus erit an exorabit, culpæ veniã postulare, quam nunc cùm potest, culpam vitare. Fugite, & cavete, ne vos tunc pudeat, quod nunc cauisse oportuit. Vos autem PROUECTIORES, quibus juvenum regendorum & lubricæ ætatis sistendæ cura incumbit, cum omni studio custodiam hanc custodite, advigilate, observate, occasiones peccandi surripite, aditus corruptelarum obstruite, tanquam Deo rationem reddituri animarum, quæ negligentia,

Gen. 12.

Psal. 14.

oscita
stera
guine
Chri
lis pe
Ve
tia lit
ligiti
tis,
mort
prave
los v
rei pa
cra a
myst
tis. A
lis pi
vitiis
jura
re, ut
stere
time
O
tio c
tare
vide
eri, c
& tu
post
illa a
erge
fle&
dum
nec
veri
stria
ti oc

osci-

oscitantia, remissione, pusillanimitate, aut præpostera indulgentia interibunt: requiret à vobis sanguinem Deus eorum qui peribunt; requiret etiam Christus sanguinem suum, qui culpa vestra in illis perit, de manibus vestris.

Vos, vos, Ô PARENTES, qui facilitate & licentia liberos vestros corrumpitis, qui, quos malè diligitis, negligitis, quibus malè parcitis, eos perditis, dum connivendo finitis in peccata & animæ mortem ruere; quin etiam (ô scelus!) ad mores pravos malo exemplo præitis, coram Deo parvulos vestros ad saxum eliditis, in divinis subsellis rei parricidii reputabimini, & quod Scriptura sacra adeò graviter toties execratur, semen vestrum mysticè per nefariam idololatriam Moloch offeritis. Assuefacite deinceps illos à teneris unguiculis pietati & honestati, non turpiloquio, non convitiis, rixis, perulantia, impudentia, mendacio, juramentis, blasphemia: docere modestè se gerere, ut adolescentès decet; assuecant dæmoni resistere, carni non blandiri, peccatum odisse, Deum timere, ut decet Christianos.

Optimè Sanctus Chrysostomus scripsit lib. tertio contra vituperat. Vitæ Monasticæ: A primæ ætate inchoandum est dimicare contra peccatum; videlicet statim ac doli capaces esse cœperint pueri, quando inter bonum & malum, inter honestū & turpe incipiunt discernere. Non frustra David postulabat pueritiæ peccata sibi remitti: quia nec illa ætas peccati expers esse consuevit; dirigenda ergo jam tum, & tenellæ plantæ, ut oportet inflectendæ. Nobis verò quotquot adsumus, curandum, ut firmi in hac nostra custodia persistamus, nec unquam ab hoc proposito nos sinamus dimoveri, memores de cunctis dictis, factis, cogitatis, strictam nobis reddendam rationem cuncta vidēti oculo, qui, cum nihil eum lateat præmium pœ-

*Merul. li. 4.
Serm. de
Tacitur.
Hist. Leuf.
cap. 10.*

namve pro meritis unicuique redditurus. Quæ
consideratio continua & jugis Davidi aded effi-
cax fuit, ut ad perfectionem illum perduxerit.
Nonne ait? *Serva vi mandata tua, & testimonia tua.*
Quomodo potuisti tot, tam ardua Legis antiquæ?
unum responder: *Quid omnes via mea in conspectu
tuo.* Scribit Palladius, Pambum decedentem ad-
stantibus affirmasse, ex quo eremum incolere cœ-
pisset, nullum se unquam protulisse verbū, quod
prolatum nollet. Perfecit ergo quod initio promi-
serat: *Custodiam vias meas, ut non delinquam in lin-
gua mea.* Quod ille vix annis quinquaginta conse-
cutus, non est quod putemus nos facili negotio
consecuturos. Sed quod ille tandem fuit consecu-
tus, id constantia nostra, & divina gratia opitulan-
te, nos tandem consecuturos non est desperandū.
Quam latum & quam securum credamus ex hac
vita migrasse, quem nullius prope criminis con-
scium taciturnitas servaverat.

Gradus. 11.

CONFIRMATIONIS 2. pars per transitionem: O-
stendi nihil magis necessarium homini, quàm vias
suas custodire: nunc ut ostendam, quam necessa-
ria sit linguæ diligens custodia, exponam vobis
causam, seu originem, damna, & remedia garruli-
tatis, ut vos inde silentii ac moderationis in lo-
quendo natales, commoda, & media adipiscendæ
hanc gemmulam colligatis.

*L. 31. Mo-
sal. 6. 31.*

Loquacitatem scribit Beatus Climacus solere
ex tribus oriri, inani gloria, ventris ingluvie, per-
versa consuetudine. Ita profectò se res habet: in-
anis gloriæ cupidi plurima ad laudem propriam
pertinētia effutiūt, ut videantur multa scire, legis-
se, audivisse, vidisse, gessisse; ne quis nesciat quales
sint, aut fuerint. Plerūq; qui steriliores verè laudis,
hoc pacto falsam sollicitius aucupantur: est enim
jactantia superbiæ filiarum una, teste Sanct. Gre-
gorio. Qui verò cibus pleni, vino æstuant, proni
erum-

erum
re Th
dunt e
proba
sueru
modi
illos l
eò ran
intelli
saltem
Quen
net, e
re; fi
dua si
contra
lingua
despec
flet d
se à se
& van
turnit
mend
& juer
declin
Vit
adduc
comm
ora ne
ra, cust
ad loqu
stodit
molest
penur
um: V
ter ege
tiant,
virtut

erumpunt in scurrilia, litigiosa, otiosa verba: quare Theologi multiloquium & scurrilitatem tradunt esse gulæ filias. Denique quicumque improbam mentiendi, jurandi, blasphemandi consuetudinem imbiberunt, miros in peccatis hujusmodi progressus faciunt, & docet experientia, vix illos liberari hoc morbo posse, aded ut mendaces eò tandem perveniant, ut cum reliqui eos mentiri intelligant, ipsi sibi vera dicere videantur, aut aded saltem verisimilia, ut nemo non debeat credere. Quem morbus horum trium aliquis loquendi tenet, eum Cato Censorius negabat unquam tacere; similem enim esse veterinoso, quem urget afflicta sitis bibendi & dormiendi. Silentii causa contrariæ sunt, humilitas, sobrietas, consuetudo linguam compescendi. Qui humilis est, ac sui despector, facilè de se tacet, & ideò facilè quoque silet de aliis. Sobrius sobriè loquitur, abstinens se à scurrilitate & omni turpiloquio; ebrius ut & vanus, verbosa gaudet loquela; sobrius taciturnitate. Qui temperare linguam à detractioe, mendacio, juramenti consuevit, parvus illi labor & jucundus est hæc eadem & graviora linguæ vitia declinare.

Vitia porrò damnaque, quæ secum loquacitas adducit, maxima sunt & grauißima: virtutes & commoda, quæ taciturnitas parit, non sunt pauciora nec leviora, *Qui custodit os suum, ait sacra Scriptura, custodit animam suam: qui autem inconsideratus est ad loquendum, sentiet mala.* A quibus illa animam custodit? *Ab angustia*, inquit idem Sapiens, *ab omni molestia & pressura.* Quæ mala sentiet iste? Primò penuriam & egestatè virtutum ac bonorum omnium: *Vbi verba sunt plurima, ait spiritus S. sibi frequenter egestas.* Ut enim vites, quæ foliis multum luxuriant, vini haud multum proferunt; sic qui multa de virtutibus garrunt & jactitant, rarò virtuti cõsen-

Quis viro solutus oportuno linguam freno coercuit; Magnum sobrietatis specimen silentium est. sapientia tempestivis imo vero altius homine sapere videtur quicquid cum loqui possit, tacere sustinet: quippe ut antequi censebant, loquendi magistros habemus homines, tacendæ Deos.

Prov. 13. Prov. 2. Loquacitas virtutes perimit. Prov. 14.

Homerus ut ostenderet ipsam eloqui suadā vocis interdum exilio cōdemmandam, Vlyssi faciēdissimo hominis summam adscripsit taciturnitatem.
Ecc. 19.
103 13.
Proverb. 2.
Ecc. 10.

taneas actiones edunt. Nimis magnum videtur, & non nisi Heroum (quod de Romulo Livius prodidit) dictis factisque; perinde quem esse magnificum. In primis sapientiam garrulitas expectorat; nec fieri potest, ut vel sapiens fiat garrulus, vel si garrulus quis esse incipiat, ut sapiens perseveret. Verissimū est illud Plutarchi: Vasa inania maximē tinnunt: ita quibus minimū est mentis, hi sunt loquacissimi; quia hujusmodi hominibus verba non in pectore, ut Homérico Ulyssi, sed sicut Theritæ, sine more & modo loquenti, in ore nascuntur, & optimē illis convenit Eupolidis diciturium: λαλῶν ἀρις, ἀδιδύατ' ἀλέγειν, latrare optimus, dicere ineptissimus. Qui nequit linguam comprimere, stultum se prodit, & similem canī cuius femur jaculo transfixum. Ille currit, saltat, gyrat se, ululat, nec conquiescit, donec vel jaculum excidat, vel extrahatur: sic homo linguæ immodicus nequit conquiescere, donec verbum conceptum effutiat. Sicut sagitta in femore canis; sic verbum in ore stulti; dictum est Syracidæ, qui etiam mulieri parturienti eundem comparat. Vix quicquam frequentius in sacra Scriptura occurrit, quàm silentio sapientiam manifestari; sæpe stultos, dum silent, sapientes habet.

Nec sapientia solum, sed & fides garrulitate perit: arcanum frustra, & cum damno tuo garrulis committas: similes illi sunt puerulo glaciem manu tenenti, quam, quia pellucida est, nollet amittere; sed, quia lubrica est, nequit retinere: Ita garruli nec quod credideris tacere possunt, quia rimarum pleni hacillac perfluunt, neque si divulgent, haberi vani & infide vellent, quia silentium & fidem pulchras virtutes judicant.

Denique quidquid feruoris, Spiritus devotio-
 nis illis Deus largitur, hoc confestim prodigunt,
 tum quia virtus eorum adhuc tenella, urente va-
 næ gloriæ

næ glo
 si baln
 emisso
 quitur
 tamen
 ire nec
 quibu
 os pat
 vinum
 Spo
 homin
 vium I
 mum t
 illa pæ
 lam D
 Loqua
 und o
 Hinc
 tagios
 fumo,
 is insp
 unt: f
 fert ur
 nobil
 cum st
 & ad e
 sæpè v
 optin
 Qui d
 plicar
 cum l
 caput
 tinen
 lingu
 mum
 hoc e

æ gloriæ vento statim exsiccat: tum quia sicut
 si balnei ostiū crebrò patefacias, calore paulatim
 emisso frugefit; sic qui multa sine necessitate lo-
 quitur, licet pulchra sint & præclara quæ loquitur,
 tamen per oris januam caloris interni multum ex-
 ire necesse est. Quin etiam multa subibunt animū,
 quibus ille maculetur & defædetur: sicuti si doliū
 os patulum relinquant, & culices involabunt, &
 vinum præstans in vilem vappam degenerabit.

Spoliatur ergò garrulitas & præceps loquacitas
 hominem spiritualibus divitiis; sed & malorū gra-
 vium Iliadem secum adducit: illa graviter proxi-
 mum sauciat: illa garrulum cunctis facit exosū:
 illa pœnitentiam adfert, sed seram pœnitenti: il-
 lam Deus atrocibus suppliciis punire consuevit.
 Loquaces Auditoribus etiam amicissimis conti-
 nuò obtundendo molestiam permagnam adferunt.

Hinc B. Antiochus eos comparat ardentem & con-
 tagiosè febricitanti, item acri & nares vulneranti
 fumo, item rustico saturo aliis, grave olentiam ali-
 is inspiranti, quas pestes diligenter cuncti fugi-
 unt: sed moderatè & tempestivè loquentes con-
 fert umbræ refrigeranti, auræ salutari & amœnæ, &
 nobili unguento suavè fragrantiam suam in cir-
 cumstantes diffundenti, quibus omnes gaudent,
 & ad ea, ut muscæ ad mulctra, convolant. Quam
 sæpè verbum unum leviter prolatum amicitias
 optimè colligatas dissolvit? Ideo Sapiens asserit:

Qui dimittit aquam, caput est iurgiorum. Quod ex-
 plicans Beatus Gregorius ait: Aqua dimittitur,
 cum linguæ fluxus effunditur, sed dimissa aquæ
 caput iurgiorum efficitur: quia per linguæ incon-
 tinentiam discordiæ origo propinatur. O lingua,
 lingua, membrum optimum, si bono vaces; pessi-
 mum, si malo: cares ossibus, sed hominum ossa,
 hoc est, virtutes, comminuis; obtusum & carne-

Pars II.

Q

um

Serm. 16.

Prov. 17.
 lib. 5. Moral.
 Cap. 11.

um frustum es, attramen in sacra scriptura sagittæ acutæ & novaculæ meritò compararis, quia plures penetrantius, quàm ferreum ullum telum conficis & trucas. Trucas quem peris, trucas auscultantem, trucas narrantem.

Præterea quàm frequenter profert quis verbum, quod postea quo vis præterio vellet non prolaturum? Veruntamen sicut avem è manu avolantem retinere & recipere nequis; sicut navim plenis velis è portu fugientem non potes retrahere: sic planè *semel emissum volat irrevocabile verbum*: avolat verbum; sed relinquit in læsi præcordiis infixum jaculum, durat inflicti vulneris dolor, violentas agit iras animus, & vindictam coquit.

Vah! quàm quotidiana hæc infensissimi hostis nostri cacodæmonis victoria est? ut avis ramo, sic ille petulanti primùm infidet linguæ, & expectat numquid inde queat decerpere; mox cum homo lascivius aliquid, vanius, mordacius, dixerit, id abripit, & simul rostro fodicat consciëntiam nostram, & veneno corrosorio infuso fauciam deserit; deinde cum affictos & desperabundos videt, victor exultat, & miseriam nostram lætus insultat, sic nobis nostre jumento malum arcessimus.

In Matth.
Hom. 92.

Ser. 2. de vi-
tio linguæ.

Linguam nostram iumentum esse scribit S. Chrysostomus, si prudentiæ & sapientiæ Christianæ fræno illam rexerimus, & coegerimus ire tollitum, gradarium facimus equum, quem Christus Dominus ascendere, & eo vehi non dedignetur: si huc illuc infrænem jactare se & subfilire, & discurrere hionibundum siverimus, calcitronem, & succufforem caballum facimus, dignum diabolo jumentum, indignum Deo. Petrus Damianus, vir ingenio, eloquio, & sanctitate ævo suo nobilissimus, ingeniosè nos comparat avi, quam vocat turdelam, cui quod comesum & digestum egerit, tandem est necis causa: ex eius enim fimo fruti-

cem

nem gigni, quem viscum appellant, de cuius hu-
 more tenax ille liquor viscus conficiatur; huius
 illa postmodum tenacitate glutinosa capitur. Sic
 ex eo, quod ipsi prius cibus fuit, ipsam quoq; au-
 cupi cibum fieri: ita nos cum immunda, atrocia,
 vana vel alia, quæ nos dedecent, proferimus, la-
 queos nobis neçtere & gluten conficere, quibus
 postea vafri dæmones nos aucupentur, vinciant,
 devorent. Nonne igitur verissimè dictum à Salo-
 mone: *Mors & vita in manu linguæ*; eò quod lingua
 homini bonorū & malorum causa. Quare Aegyptii
 sacrificantes Harpocrati (hunc ut silentii numen
 venerabantur, qui & Sigalion dictus) clamabant:
 lingua fortuna, lingua dæmon: & Græci dicere
 soliti de suis Oratoribus, linguam ire ut urbem æ-
 dificet, quam mox sit destructura. S. Chryso-
 stomus dictum illud sapientis explicans, scribit, ideo in
 nostra potestate mortis ac vitæ dominium positū;
 quod permissum nobis sit lingua vel ad salutem,
 vel ad exitum utri: posita ut gladium in medio,
 quem si in hostē stringas, salutem fuerit: si in tua vi-
 scera convertas, necem illaturum, non quia talis
 ferri natura est, sed quia tam pravum utentis cō-
 silium: pari ratione linguam si adversus dæmonē
 & peccatum armetur, vitæ vitalem fore: si in pro-
 ximos vel in Deum, mortiferam penitus & lethali-
 tem. Quantopere formidādum hoc vitium, quòd
 gladius est anceps, utrinq; acutus ad necandum?
 Multos in ore gladii cecidisse scimus, sed non pau-
 ciores per linguæ vitium interiisse novimus. Re-
 spondet ait David? *Quis est homo qui vult vitam, diligit*
verba sua, videre bonos? Prohibe linguam tuam à malo:
 indicans vitæ calicem esse linguam, quod omne
 bonum vel malum infundat. Mala lingua, teste
 B. Iacobo, est *κοσμος τῆς ἀδικίας mundus iniquitatis,*
 quod in ea scelerū genus omne congestum ac acu-

Prov. 18.

Hom. 4. de
Baptis-

Psal. 33.

mulatum reperiat. Sat de damnis & malis: nūc de remediis & medicina differamus.

*Ser. 3. ad
Frat. in E-
vamo.*

1. Ut sit diligens remiscencia horum damnorum, loquacitatem nos spiritu, devotione, fide, sapientia, cæteris virtutibus spoliare, reddere cunctis contemptibiles ac odiosos; serere dissensiones, odia, bella, parvam esse (verba sunt S. Augustini) fauliam, quæ in magnam sæpe flammam vertatur; surculum, qui crescat in sylvam; guttam, quæ in flumen tumescat; illius vulnera ferè esse immedicabilia & delicti seram pœnitentiam, vehiculum & viscum esse diaboli, gladium & mortem in eius manu.

*Gre. Thas.
mas. in c. 5.
Gal.*

2. Est, ut recordamur nos, licet longè à cælo degamus, ubique Deum habere verborum nostrorum auritum testem, qui quæ nos levia, ipse gravia censet; quæ nos jocosa, seri reputet. Sicut enim benè viuendo, & probè loquendo Deum lætificamus: ita perversa & superflua loquendo, eundem mærore afficimus, hoc est, causam præbemus sufficientem, ut si affectiones istæ in Deo locum haberent, iustum tangeretur. Vaselectionis D. Paulus, postquam iussit Ephesios omni se malo sermone abstinere, subjicit: *Et nolite contristare Spiritum Domini sanctum*, significans eos, qui talia loquuntur, nō terrenum aliquem Monarcham, qui, quantumvis iratus; animam certè alterius nequit perdere; nec Angelum duntaxat custodem, quem ipsum etiam contristamus, sed Spiritū Sanctum (qui Deus est, & corpus, animamq; potest in gehennam mittere) graviter offendere. Ah! quàm multi quotidie propter intemperantiam linguæ inferni cruciatibus mancipantur?

*Gravi pe-
na.*

*1. de Offic. 5.
c. 2.
Psal. 14.*

3. Remedium est, cogitare hoc crimen longè retrius esse, quàm prima facie videtur. Vnde putatis primū peccatum processisse? nōne unde principi-

ipium suppliciorum? hoc autem (si D. Ambrosio
 credimus) ex voce manavit. Peccatum nullum pri-
 mo peccato Angelorum reperio. Quale hoc locu-
 tionis: Nam Lucifer dixit sibi ipsi: *In calum conscen-
 dum, supra astra Dei exaltabo solium meum, &c.* Quod
 in corde suo, præcipitatus fuit in pro-
 fundum laci, in imum inferni. Quid homines? Vi-
 sissent, si Eva tacuisset. Memor serpens nequissi-
 mus (fors ipsemet ille Lucifer) se propter mentis
 hoc verbum corruisse, per vocale verbum primos
 parentes tentavit. Utinam vel Adamo tunc aures
 obturatae, vel Evæ lingua vincta fuisset illius, ne
 conjugem loquentem intelligeret; huius, ne, quæ
 serpente audierat, marito nuntiaret. Nunc illa
 nuntiavit, & ille uxorius mortem & peccatum
 (serpentis venenum) in omnem posteritatem trans-
 misit. Quid multa? Pleræque in sacra Scriptura pec-
 catorum poenæ linguæ sunt incontinentiam sub-
 secuta. Cain quidem se parricidio maculârat, sed
 non ante divinam sensit damnationem, quam fa-
 milia vocis mendacium addidit. Babyloniam tur-
 ris ædificatores eo maximè Deum offenderunt,
 quod linguam suam jactabunda superbia magni-
 ficarunt. Quinque illis nefariis urbibus Deus flam-
 meos imbres non impluit, donec clamor eorum in
 celum ascendit, & Sodomitæ ad conatum nefaria
 quoque verba adjecerunt. Maria soror Moyse ob
 murmuracionem lepra percutitur. Dathan & Abi-
 ron, re, & verbis contentiosi terræ hiatu oborbē-
 runt. Quid singulis immoror? Israeli tacenti mare
 cessit, murmurantem inopinæ flammæ involuc-
 runt, nec semel illis lingua noxæ fuit; crebro pec-
 carunt, crebro dirè luerunt. Samsonem robore, o-
 culis, libertate, vita, garrula fatilitas spoliavit. A-
 naniam & Saphiram mors subita oppressit, quia
 non erubuerant Spiritui sancto mentiri. Cur cre-
 ditis

ditis in D. Lucæ Evangelio divitis epulonis, lingue ardorem potissimum commemoram, cujus omnia membra flammis torrebantur? arserat lingua (ut fit in convitiis) loquendi studio, ardebat incendio damnationis: qua maxime parte deliquerat, maximè cruciabatur, factus olim venter epulis ardebat, manus in Lazarum parca ardebant, ad bonum pigri pedes ardebant, totum corpus, bysso vestiri solitum ardebat, nec manuum tamen, nec pedum, nec ventris, nec reliqui corporis dolorem caussatur; sed particulæ hujus solius: nonne, ut discam, hoc lubricum membrum cruciatus diriores & promereri, & justè perferre. D. Gregorius memorat quandam Sanctimonialem, quæ carnis continentiam integram servârat, sed linguæ procaciam atque stultiloquium non æquè declinârat, in Ecclesia S. Laurentii sepultam fuisse, & eadem noctè custodè ædis per revelationem vidisse, corp⁹ eius quasi redivivæ ante altare sisti, tum secari in partes duas, & earum superior igne crematam, imam intactam remansisse, quod manè surgens fratribus narravit, & locum ostendit recentis bustuarii, & combustionis vestigia æquè antè altare in marmore vilita, ac si illic cadaver igne corporeo nostro fuisset concrematum. Quem non terreat severitas ista pœnarum? nonne peccati atrocitatem abundè declarat? idè D. Paulus fornicationi, immūditæ, avaritiæ, gravissimis criminibus adnumerat, & prohibitione adæquat scurrilitatem turpiloquio, & inutilem illam urbanitatem, quæ græcis *εὐτραπιλία* dicitur, quam hodie pleriq; solam & solidam prudentiam existimant. D. Paulus verò vir prudentissimus, & Deo plenus, testatur ad rem non pertinere, aulicâ seu vanam & putidam urbanitatem. Si ad rem non pertinet, ut non est illius seriæ rei, certè otiosa est. Si otiosa, quis dubitet de illa exactâ aliquando

*Lib. 2. Dial.
cap. 5.*

Ephes. 4.

do rati
tioner
solum
verbo
ret, qu
licudo
vel ex
Apost
am Cl
ti mal
malis
otiofi
quid p
tius?
coace
scant,
preffa
dii car
lapide
men t
plebu
quasi
tio so
ut let
quea
fister

4.
est.
nost
est o
port
inqu
finin
re. A
nat

do rationem reddendam: Nos miseros! quam rationem reddemus de tot millibus non otiosorum solum, sed etiam criminorum & sceleratorum verborum? Eorum etsi pondus non tam grave foret, quam indicat esse veritas sacrae Scripturae, multitudo nobis foret plurimum extimescenda: Leve vel exiguum censes, quod tam gravibus sceleribus Apostolus abnumeravit? de quo se rationem feriam Christus asseruit exacturum; an parvi momenti malum, quod te tam eximiis bonis denudat, tot malis involuit? Esto, unum verbulum aut alterum otiosum sit leve, exiguum, venia dignum peccatum, quid pluma levius? quid arenae pulvisculo minutius? posses tamen arenae vel plumarum tantum coaceruare, ut Hercules & Atlas sub onere fatiscant, & durissima cervix, velut Olympo imposito pressa frangatur. Quid imbecillius tenuis stillicidii casu, & saxo firmitus? attamen stillicidii casus lapidem cauat: quid tenuius una roris guttula? tamen si guttulae multiplicentur, doliare vas sic implebunt, ut exundet: ita credite, animam tandem quasi obrui & opprimi multitudine verborum otiosorum, & iis virescens sic atteri atque consumi, ut lethifera verba (in quae garruli proclives) vix queat arcere, aut aliis capitalibus irritamentis resistere.

Ex loquacitatis fluctibus ad ius silentii portum confis-

4. Stultitia & vanitas garrulitatis consideranda est. Opponimus ostiis pessulum, ne fures reculis nostris immincant: & ostium linguae, quae custos est optimi thesauri, favoris & gratiae divinae, quem portamus in vasculis luteis corporis huius, huic, inquam, thesauro oppositam linguae januam sinimus omni vento & aerae nugacitatis patere. Auceps accipitrem non emittit manu, nisi cernat ardeam: Venator astrictum nodo canem re-

net, donec prædam videat: nos verba in aërem mittimus, quæ non, ut canem vel accipitrem possumus revocare, nulla nobis proposita utilitate. Qui mœnia quatunt milites, machinas illas sulphureas, nisi ruinæ sternendæ spes affulgeat, non explodunt: Christiani verba volant incassum, nec raro feruntur in proprium exitium. Arcus à nemine frustra flexis cornibus intenditur: Christi sanguine redempti mortales eodẽ sanguine crebrò purpuratam linguam laxant in turpia, falsa, inutilia, otiosa colloquia. Nihil natura, vel auctor naturæ frustra facit. Quid Deum dico, vel naturam? nihil bruta, nihil inanima mixta, nihil elementa operantur, aut quoquam moventur, nisi ad certum finem suæ conservationis: solus homo, sublunarium dominus omnium, quæ illi ad propriam salutem & Dei gloriam data est, partem nobilissimam linguam frustra movet, exerit, impendit: quodq; terribus & insanus est, quod ad vitam accepit, in exitium suum convertit. O malitiam multis suppliciis condignè puniendam!

Quid adhuc Deo rationem poscenti poterimus respondere? quæ nos argumentorum subtilitate expedire? quo colore vel prætextu excusare? plena monitis sacra Scriptura, pleni consiliis Orthodoxi Patres; ratio ipsa, & quotidiana experientia idem clamant. Quid in tanta luce queat ignorantia patrocinari? An *difficultas præcepti*? sed facilius longè est tacere, quam multa loqui, & adest volenti, oranti, & cooperanti fauor gratiæ divinæ. An *periculum*? Sed semper tuta taciturnitas, semper loquacitas periculosa. An quod visum indecorum aliis loquentibus silere? Si indoctus aut imprudens es, nihil tibi honestius, quia nihil vitio tuo tegendo accommodatius: nam tacens stultus nihil tacente sapiente videtur imprudentior. Si prudens

dens
lenti
pro se
prude
E.
Davi
maxi
dicto
Abfo
à Ser
bus f
dere
posse
lerab
la ab
ermi
pron
solu
dis p
mon
pulv
tæ de
tu: s
flori
ctor
reru
perf
gus.
um
pior
fore
Reg
mia
viri
diel
tab

dens aut doctus es, nihil de opinione detrahet silentium: si multum garris, audies pro gravi levis, pro serio futilis, pro cato insipiens, pro disertio, prudente, modesto, blatero, nugator.

EPILOGUS hortabitur Auditores exemplo Regis Davidis verè regio & viro divino digno ad silentium, maximè cum aduersarius in faciem conuitio vel maledicto nos cedit. Quando Rex & Propheta David per *2. Reg. 15.* Absolonem filium solio esset deturbatus, profugus à Semei viro pessimo conuitiis maledictis, lapidibus fuit lacesitus. *Egredere*, inquit Semei, *Egredere vir sanguinum, & vir Belial, &c.* quo pacto quis posset hosti calcato amarius insultare? quid intolerabilius auditu vel vili mediastino? At tamen illa abjectus, & plebeius & subditus, & solus, & inermis ingerebat Regi, viro animoso, forti, manu prompto, cincto cohortibus armatorum. Neque solum lingua Semei tam erat injuriosus, sed & nudis pedibus euntem ad montis pedem, ipse per montis jugum incedens, lapidibus petit, terra & pulvere injecto dehonestat. Multa David toto vitæ decursu perpessus fuerat aspera & dura toleratu: sed istud mihi videtur omnia superare. Nam florido vitæ vere transacto, quando post tot victorias cunctis vicinis regibus jure metuendus, rerum præclare gestarum fructu pacificè illum perfrui par erat, fit subitò profugus, extorris, vagus, depulsus, solio expulsus regio, non ab hostium exercitu, sed à proprio filio, quem senii sui scipionem, & scutum, decus, solatium, & præsidium fore sperarat. Tam duris patri, duriora si queant Regi accedunt, mœrorem pudor aggravat, infamiam depluunt, imbres lapidum, pulveris & conuitiorum: illa corpus feriebant, hæc animum fodiebant. Intolerandum id aliis visum, qui comitabantur. Præcipuè cognatis eius Joabo & Abisai.

Q

Joab

Joab minorem natu ad cædem stimulabat convitiatoris Abisai fræno, quam calcari potius indigebat; æstuabat enim iracundia, & jam in clamantis manu ferrum vindex vibrabat. *Quare maledicit canis hic moriturus, domino meo Regi? vadam & amputabo caput ejus.* Hoc tantum clamavit, & dicta exequi properabat. Quis non vel legens vel audiens, principis huius pro Rege suo zelum laudet? Quis non detestetur caninam scelerosi Semel maledicendi rabiem? David verò Rex nec verbulo uno respondit ipsi convitiatori, sed repressit juvenem ferocientem, & culpam agnovit suam, convitiatorem defendit. *Quid mihi & vobis, ait, filii Sarvia?* nihil mihi vobiscum commune. Cur me vobis similem iracundum, & vindictæ appetentem arbitramini? *Dimitte eum ut maledicat mihi.* Non odi injurium, mala eius dicta me non lædunt, malefacta non moror, plura paratus perferre, quia sic mereor. Scio unde hæc mihi, & quare. Dominus communis illi & mihi, præcepit ei ut malediceret David. Cur resistam divinæ voluntati; cur detrectem quod jubet, à quo nihil nisi justum jubetur? Scio quare præceperit, misertus mei præcepit, necessarium id mihi scio. Vult me peccati pœna citius absolvi, ista, quæ vobis aspera videntur, me non lædunt; læderent, si me lædi opinarer; læderent, si ultionem cogitarem; læderent, si odissem. Nunc non expeto ultionem, quia scio me commeritum graviora: non odi, quia diligo divinæ justitiæ administrum: non irascor, quia parcendum scio, ut mihi Deus parcat: non contristor, quia spero id mihi olim profuturum. Non ignoro providentiæ divinæ consuetudinem, humiliat superbos, humiles exaltat, occidit, & vivificat, nostra mansuetudine & patientia, velut philtro ad amorem provocatur. Ille quos diligit, castigat; si fideles

inve-

inven
um, &
mam
Vi
meo c
Pro c
strun
xi fil
ne m
mo r
sed &
rans
cont
Hæ
hæc
mat
scer
C
fieri
illo
coa
obr
pet
pra
isse
cib
ad
he
m:
m:
ut
da
ge
cu
ca
d
v

ET TACITURNITATE. 271.

invenit & tolerantēs, vertit mœrorem in gaudium, & luctum in canticum, & bonis implet animam esurientem.

Vide quàm rectè dixerit Psalmo 38. *Posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator adversum me.* Pro custodia Hebraicè est Machsom, quod capitrum ex fiscella significat, q. d. os meum constrinxi fiscella sparteâ, ut canum aut mulorum solent, ne mordicibus quenquam possint fauciate. Psalmo trigesimo octavo addit: non solum ore tacui, sed & corde, quo me ipsum deprimebam, cogitans me criminibus antea actis justissimam tantæ contumeliæ & vilipensionis causam præbuissè. Hæc cogitatio quasi frænum ori meo injecit, hæc lupatum linguæ imposuit; sic ista silentii mater, virtus humilitatis, causa fuit ut obmutescerem.

Quemadmodum verò David convitia Semei ^{συρισθον} silentio transmisit; sic Christum scimus in magno ^{confessus} illo Synedrio ad primam illusionem militum, & ^{conclisum.} coacervata testimonia mendacissima quasi piscem obmutuisse. Scimus velatum, & secundo derisum perulantius, constantius siluisse, ut audivit se præjudicio Pontificis morti addici adhuc tacuisse; cum apud præsidem pertinacissimè vanis vocibus accusaretur, nec verbum reposuisse scimus; adèò ut præses valdè miraretur. Et quis non vehementer admiraretur, cum & crimina fœdissima objicerentur, seditio, impietas, divina & humana majestas læsa, & tam futiliter probarentur, ut vel sola negatione possent dilui? Item amandatus ad Herodem, curiosè de multis interrogatus, ac si circulator vel præstigiator foret, tacuit, & quia tacuit, spreus ab impio tyranno, candida veste per ludibrium induitur, ut candidatum reum, velut novum ex Africa monstrum, vel deridiculum morionem sannis & cachinnis

omacs

omnes exciperent: sed & tunc tacuit. Veste hæc exutus, & flagris torus lacer, consputus faciem, caput corona spinea confixus, & arundinem pro scepro tenere iussus, ut scenicalarva Rex fictitius, chlamidem coccineam indutus, producitur in theatrum, & adhuc tacuit, crucem suam bajulat, manus pedesq; confixus, distentis ossibus & nervis ligno affigitur, sustollitur, felle & myrrha potatur, cum iniquis deputatur, blasphemis Sacerdotum, militum, & sociorum supplicii petitus pergit tacere, nihil respondet, solummodò pro ipsis orat Patrem, & exorat.

Lib. 2. inc.
ult. Ioan.
1. Pet. 2.
Cum male
diceretur,
&c.

Rectè igitur Cyrillus ait Alexandrinus: Ille quidem Dominus omnium & Deus verus clementer tulit: nos autem miseri, terra & limus, qui Herbarum viriditati à Scriptura collati sumus, si quis de proximis lapsu linguæ minimum quicquam contra nos dixerit, more draconum in eum insurgimus, & mille verbis pro uno vituperantes saturari non possumus: non quia ut homo lapsus est, nec propter communem infirmitatem hominum, iram deponimus, sed ad ultionem irruentes, principem & consummatorem fidei nostræ Iesum non respicimus, nec recordamur modò scriptum esse, quia eorum via ad mortem, qui iniuria memores sunt, modò relinque proximo tuo nocenti tibi, & tunc deprecanti tibi peccata soluentur. Hactenus Cyrillus.

Psal. 38.

Non solùm autem malis verbis nos abstinemus oportet, sed & summa diligentia adnitamur necesse est, suo loco, suo tempore, coram quibus oportet, optima quæque de thesauro cordis lingua proferre. Hinc David ait, se etiam à bonis rancuisse, cum mordaci scommate & pudendo convitio à Semei esset ictus. Sciebat enim tempus esse loquendi, & tempus esse silendi. Sciebat medicinam, si rem:

si ten
cio in
tunc
tion
dum
nilo
rum
quar
pia l
ptur
omn
veni
tant
cer n
mid
inse
furo
time
nam
Qui
reper
non
que
do a
serv
finu
utili
quo
exag
den
verb
illu
te ar
cessi
gnè
tur.

si tempore non commodo applicetur, ex beneficio in veneficium verti. Sciebat hunc filium Belial tunc temporis aspernatorem fore omnis admonitionis; exasperandum potius, quam emendandum. Et vos scitis, non semper fraternæ correptioni locum esse, quæ ad corrigendum, non ad corrumpendum instituta. Quapropter nonnunquam prætermittenda correptio jurantis, vel turpia loquentis, si sit probabilius in praviora prorupturum, & mala pejoribus cumulaturum. Non omnia cunctis, & ubique, & omni tempore conveniunt. Bonum est vinum, sed malum febricitanti. Reprehensionem esse malam derisori docet nos Spiritus Sanctus, Prov. 9. & 13. cap. Formidabat David in aurem auream naribus suis inferere: metuebat margaritam a probo objicere, ne furoris unguis illud calcans fœde dirumperet, timebat ne monitionem aspernanti damnationem acceleraret, cumlaretque graviore pœna. *Pro. 25.*

Quia viro qui corripientem dura cervice contemnit *Pro. 29.* repentinus ei superveniet interitus, & sanitas eum non sequetur. Inimicum igitur David, quem loquendo corporis exitio eripuerat, eundem tacendo ab animæ interitu, quantum in ipso fuit, præservavit. Qui sic tacuit, valido clamore aures & sinum clementiæ divini penetravit. O quàm utile in omnem partem silentium est! si peccati, quod objicitur, es reus, tace; ne negando culpam exaggeres: si non agnoscis, tace securus & gaudens testimonio conscientie. Nunquam aliena verba crimen affigunt, etsi ad fingant, si propria illud conscientia repellat, & conviciator, qui abs te animo tantopere abhorret, qui mordet, qui lacessit, nunquam ferè objurgationem tuam benignè auscultabit, magis intumescet, & efferabitur. Semper tique securius est convitiis petito, si taceat,

taceat, ne, dum Bacchæ bacchanti conetur medicinam facere, ex insana reddat insaniorum. Optimum factu fuerit interea precibus Deum sollicitare, illi negotium fraternæ salutis delegare, efficaciusque ipse, quam ulla tua bona dicta medebitur. Amemus ergo pro Christo contumeliam pati, angamur animo & doleamus, quod videamus contumeliosos propriæ animæ nocere.

Cum spes deest emolumentum, jubet prudentia tacere, imperat charitas hunc dolorem & æstum animi compescere, & perferre potius, quam majorem mali (quod ex defensione vel admonitione probabiliter impendebat) ullam occasionem præbere. Gloriosior tibi triumphus futurus de hoste invisibili, quem scias occultè incitare miserum, & adesse convitiatori, quam de homine, quam de fratre tuo victoria. Vinces tacendo, qui vinci posses loquendo. Apprehende, ô miles (Christiane) in hoc prælio scutum validissimum circumspectæ munitiois silentium. Insiſte fidissimæ stabilitatis fundamento, in quo qui poterit stare, lubricum verbi timere non poterit. Ægrè taces? ergo loquere, sed corde, sed Deo: lingua taceat, mens precetur. Meditare silentium Christi coram Præsidente: Mariæ, coram improbis civibus: Davidis, coram adversario. Dignior & major tibi conviciatur, tace: vilior & minor conviciatur, tace; difficilius hoc, sed magnanimius; illum sine, Deum adi, precare pro adversario, sicut David, cuius est illud: *Pro eo ut me diligerent detrahebat mihi, ego autem orabam* (pro iis, qui diligenti detrahebant;) sicut Apostoli, qui cum maledicerentur, benedicebant; sicut verè justis, quorum proprium est inimicos diligere, juxta illud Christi; *Diligite inimicos vestros, benefacite his, qui oderunt vos, & orate pro*

*D. Ambrosius
in Psal. 38.*

Psal. 104.

Math. 5.

*perseq
tris v
prum
nos l
mi*

ET TACITURNITATE. 255

persequentibus & calumniantibus vos, ut sitis filii Pa- *Germana*
tris vestri, qui in caelis est, &c. Implevit hoc praece- *perfectiones*
ptum David priusquam lex nova promulgaretur, *& filiorum*
nos legi jam latae & receptae non obtemperabi- *Dei nata.*
mus? Deus hanc nobis gratiam largiatur, ut
toties loquendo superati, aliquando
tandem tacendo vincere
incipiamus.

INDEX